

בש"פ 2522/18 - מדינת ישראל נגד יצחק ואזנה

בבית המשפט העליון

בש"פ 2522/18

לפני:

כבוד השופט ד' מינץ

המבקשת:

מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב:

יצחק ואזנה

בקשה שלישית להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר
הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים),
התשנ"ו-1996

תאריך הישיבה:

ד' בתשרי התשע"ח (24.9.2017)

המבקשת:

עו"ד טליה נעים; עו"ד שירן באדי

המשיב:

עו"ד ערן ערבה; עו"ד אור תמיר

החלטה

לפני בקשה שלישית להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) החל מיום 8.4.2018, ב-90 ימים או עד למתן פסק דין בת"פ 47460-07-16 בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, לפי המוקדם.

1. הרקע הצריך לעניין והשתלשלות ההליכים בעניינו של המשיב פורטו בהרחבה בהחלטות קודמות שניתנו מפי בית משפט זה (החלטה מיום 29.1.2018 בבש"פ 103/18; החלטה מיום 10.8.2017 בבש"פ 6261/17; החלטה מיום 23.5.2017 בבש"פ 3669/17; החלטה מיום 30.3.2017 בבש"פ 1468/17; החלטה מיום 17.11.2016 בבש"פ 8556/16). בקליפת האגוז ייאמר כי נגד המשיב הוגש ביום 28.7.2016 כתב אישום המגולל מסכת של עבירות הקשורות בהפצת חשבוניות מס פיקטיביות ובהלבנת הון. מדובר במעשים שבוצעו באופן מתוחכם, שיטתי, כחלק מתוכנית עבריינית מאורגנת ובהיקפים כספיים עצומים של לא פחות ממיליארד ש"ח. בגין מעשים אלו מואשם המשיב בשורה של עבירות וביניהן: עבירות לפי חוק העונשין, התשל"ז-1977 של קשירת קשר לביצוע פשע, קבלת דבר במרמה, שיבוש מהלכי משפט; לפי חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975; לפי פקודת מס הכנסה, התשכ"א-1961; לפי חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995; לפי חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000.

2. המשיב נעצר לראשונה ביום 20.6.2016, ומעצרו הוארך לצרכי חקירה מעת לעת, עד אשר שוחרר ביום 8.7.2016 לחלופת מעצר בתנאים מגבילים. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה גם בקשה למעצרו עד לתום ההליכים. תוקפם של התנאים המגבילים הוארך מעת לעת מבלי שהוכרעה הבקשה. ביום 3.11.2016 הגישה המשיבה בקשה לעיון חוזר לפי סעיף 52 לחוק המעצרים, במסגרתה התבקש בית המשפט המחוזי להורות על מעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו. זאת נוכח הפרה מהותית של המשיב את התנאים המגבילים שנקבעו בעניינו. לטענת המבקשת, המשיב נפגש עם עד תביעה אשר היה לשותפו בחלק מהעבירות מושא ההליכים, וחשף לפניו פרטים על אודות החקירה (להלן: ההפרה הראשונה). ביום 11.12.2016 הוחלט על מעצרו עד להחלטה אחרת, וביום 9.2.2017 הורה בית המשפט על מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים. לאחר מכן, ובמסגרת עררים שהוגשו לפני בית משפט זה, בית המשפט הורה על בחינת אפשרות שחרור המשיב בתנאים כמו גם על הגמשת תנאי המעצר. כך, פעם אחת נקבע כי יש להחזיר את הדיון בתיק לבית המשפט המחוזי כדי לבחון חלופות מעצר ומפקחים נוספים (בש"פ 1468/17, השופט (כתוארו אז) ח' מלצר). בפעם השנייה נקבע כי ניתן להסתפק במעצר בפיקוח אלקטרוני (בש"פ 3669/17, השופט א' שהם).

3. בהמשך לכך קבע בית המשפט המחוזי את תנאי מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני, לרבות הותרת צו עיכוב יציאה מן הארץ שעמד נגד המשיב על כנו, וכן הפקדת דרכונו. אלא שמחקירה נוספת של המבקשת עלה כי לאחר שהפקיד המשיב את דרכונו בידי הרשות החוקרת, הוא ניגש לרשות ההגירה והאוכלוסין והונפק לו דרכון חדש. זאת תוך הצגת מצג כוזב לפיו דרכונו הקודם אבד (להלן: ההפרה השנייה). לנוכח הפרה זו ועל רקע החשש משיבוש הליכי חקירה ומהימלטות מאימת הדין, ביום 29.6.2017 הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים נגדו, בצינו כי אינו ראוי לאמון בית המשפט.

4. לקראת חלוף התקופה הקבועה בחוק המעצרים, הוגשה הבקשה הראשונה להארכת מעצרו של המשיב לפי סעיף 62 לחוק זה. בהחלטה מיום 10.8.2017 קיבל בית משפט זה את הבקשה והורה על הארכת מעצרו של המשיב ב-90 ימים נוספים (בש"פ 6261/17, השופט נ' הנדל). בקשה שנייה לפי סעיף 62 לחוק המעצרים התקבלה גם היא על ידי בית משפט זה ומעצרו של המשיב הוארך, הפעם ב-150 ימים נוספים (בש"פ 8351/17, השופט י' עמית).

5. באשר להליך העיקרי, כתב האישום הוגש כאמור ביום 28.7.2016. הוא תוקן ביום 6.4.2017 לצורך הוספת סעיפי אישום לנוכח ההפרה הראשונה, וכן תוקן פעם נוספת ביום 1.3.2018 בהתאם להחלטת בית המשפט המחוזי. עד היום התקיימו שני דיוני הוכחות בתיק, ונכון לעת הזו קבועים עוד 17 מועדים נוספים. חלק ניכר מההליכים עד כה התמקדו בעניינים מקדמיים שונים, כגון: הסדרת ייצוגו של המשיב, אשר נמשך לא פחות מתשעה חודשים; בקשות לעיון בחומר חקירה לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ), אשר המחלוקות בעניינן הוכרעו זה לא מכבר; הוצאת תעודות חיסיון; וכיוצא באלה. כן יוער כי ביום 14.5.2018 צפוי להתקיים דיון בעניין יעול ההליך לפי סעיף 144 לחסד"פ. משעה שההליכים המשפטיים נגד המשיב טרם הסתיימו, הוגשה הבקשה שלפני להארכת מעצרו לפי סעיף 62 לחוק המעצרים ב-90 ימים נוספים או עד למתן פסק הדין בהליך העיקרי.
6. לטענת המבקשת, מתקיימות בעניינו של המשיב עילות מעצר מובהקות - הן עילת המסוכנות כאמור בכתב האישום המקורי, בוודאי לנוכח עברו הפלילי המכביד והרלוונטי, והן עילות של חשש משיבוש הליכים ומהימלטות מאימת הדין, לאור הפרות התנאים המגבילים. משכך, אין מקום ליתן שוב אמון במשיב. באשר לקצב התקדמות ההליכים, נטען כי מדובר בתיק מורכב וממילא חלק ניכר מהעיכובים צריכים להיזקק לחובת המשיב מפאת התנהלותו שלו.
7. מנגד, בדיון שנערך לפני טען המשיב כי דין הבקשה להידחות. נטען כי כתב האישום שהוגש על ידי המבקשת ספג ביקורת מבית המשפט המחוזי ועל כן תוקן ביום 1.3.2018, מה שגרם בין היתר להתמשכות ההליכים. כן הוטעם כי המשיב היה משוחרר לחלופה בשלבי החקירה הראשוניים, מה שמלמד כי ניתן להסתפק בחלופת מעצר עם מפקחים ראויים או במעצר בפיקוח אלקטרוני.
8. לאחר עיון בבקשה על נספחיה ושמיעת טענות הצדדים בעל-פה לפני, הגעתי לכלל מסקנה כי יש מקום להארכת מעצרו של המשיב ב-90 ימים נוספים כמבוקש.
9. כידוע, לפי סעיף 62 לחוק המעצרים רשאי בית משפט זה להורות על הארכת מעצרו של נאשם מעבר לתשעה חודשים מיום הגשת כתב האישום נגדו, אם טרם הסתיים המשפט בעניינו. ההכרעה בבקשה לפי סעיף זה תיעשה תוך איזון בין זכותו של הנאשם לחירות מזה לבין האינטרס בשמירה על ביטחון הציבור ושלומו וכן ניהולם התקין של הליכי המשפט מזה. בגדרו של איזון זה יש להביא בחשבון בין היתר את: משך תקופת המעצר; קצב התקדמות ההליך העיקרי; הגורם האחראי להתמשכות ההליכים; חומרת העבירות המיוחסות לנאשם; מידת המסוכנות הנשקפת ממנו לציבור; החשש מפני שיבוש הליכים או הימלטות מאימת הדין (בש"פ 6732/17 מדינת ישראל נ' ליבוביץ, פסקה 13 (7.11.2017); בש"פ 7761/17 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 10 (18.10.2017)).
10. מדובר כאמור בבקשה שלישית לפי סעיף 62 לחוק המעצרים. אכן, על פניו קצב התקדמות ההליך העיקרי אינו מן המהירים, בהינתן כי חלפו כ-20 חודשים ממועד הגשת כתב האישום המקורי ובתקופה זו התקיימו רק שני דיוני הוכחות. אולם, אין המדובר בתיק "רגיל". מדובר בפרשה סבוכה ומורכבת של ריבוי עבירות כלכליות, פיסקאליות ואחרות בהיקפים כספיים עצומים. בהתאם לכך צפויים להישמע עדים רבים וחומר החקירה חריג בהיקפו (מעבר ל-90 "קרגלים", כטענת המבקשת). כידוע, אמת המידה לבחינת קצב ההתקדמות בתיקים כגון זה, אינה כאמת המידה לבחינת הקצב בתיקים מן השורה (בש"פ 1087/18 מדינת ישראל נ' פוגל, פסקה 20 (1.3.2018); בש"פ 8840/11 מדינת ישראל נ' זגורי, פסקה 8 (13.12.2011)). מה עוד שבחינת השתלשלות ההליכים מעלה כי למשיב חלק בלתי

מבוטל בגרירת התמשכותם. כך, ייצוגו הוסדר כאמור בתוך לא פחות מתשעה חודשים ממועד הגשת כתב האישום המקורי. בזמן זה התבקשו בקשות אורכה שונות על ידי בא-כוחו הקודם, שייצגו רק בהליכי המעצר. כך גם טענה המבקשת ל"גרירת רגליים" מצדו באשר לצילום חומר החקירה שהוא בעצמו ביקש לעיין בו. טענה זו לא הוכחה. כמו כן, נראה כי המחלוקות שניטשו בין הצדדים באשר לבקשה לפי סעיף 74 לחסד"פ הסתיימו בהכרעת בית המשפט המחוזי בעניין, וכי בקרוב צפוי להתקיים דיון באשר לניהול ההליך לפי סעיף 144 לחסד"פ. יש לקוות כי התפתחות זו תיעל את ההליך העיקרי ותגרום להתקדמותו בקצב משביע רצון.

11. מכל מקום, מובן כי אין די בחלוף הזמן והתמשכות ההליכים כשלעצמם כדי להצדיק את שחרורו של נאשם, ויש לבחון את מכלול הנסיבות והשיקולים. מעבר לאמור, דומה כי בענייננו עילת המעצר המקורית – המסוכנות הנשקפת מן המשיב לציבור – מתקיימת במלוא עוזה. הדבר נלמד לנוכח חומרתן הרבה של העבירות המיוחסות לו, התחכום והשיטתיות שבביצוען וההיקפים הכספיים הבלתי נתפסים (ראו והשוו: בש"פ 8082/12 אברהם נ' מדינת ישראל, פסקה 20 (23.12.2012)). דברים אלה נכונים ביתר שאת בהתחשב בעברו הפלילי המכביד למדי של המשיב. הוא ריצה לא פעם עונשי מאסר בפועל, חלקם בגין עבירות דומות ורלוונטיות לענייננו, כדוגמת זיוף, תחבולה, מרמה, עבירות מס, שיבוש הליכי משפט, איומים ועוד. גם תסקירי שירות המבחן שהוגשו לפני בית המשפט המחוזי היו שליליים ואפיינו את המשיב כמניפולטיבי ובעל נטייה לנהוג במרמה. על כן, על פניו די היה באלה בשעתו כדי ללמד על רמת המסוכנות הנשקפת ממנו לציבור.

12. אך אף אם היה ניתן לאיין את המסוכנות ולהשקיף על העניין באופן אחר (כפי שאכן נקבע בהחלטות הקודמות שניתנו בעניינו של המשיב בעבר כאמור), בנקודת הזמן הזו לא ניתן להתעלם מעילת המעצר העצמאית והנפרדת שקמה בעניינו לאור הפרותיו את תנאי השחרור המגבילים שנקבעו לו, זאת לפי סעיף 21(א)(2) לחוק המעצרים. חרף ההזדמנויות החוזרות והנשנות שניתנו לו על ידי בית המשפט, לרבות בהחלטות בית משפט זה, המשיב שב וחזר לסורו בכך שהפר פעמיים, ובאופן בוטה, את אמון בית המשפט. ההפרה הראשונה מדגישה את החשש משיבוש הליכי משפט, ואילו ההפרה השנייה מאששת את קיומו של חשש ממשי כי הלה ינסה להימלט מאימת הדין.

13. מעצר שלא מאחורי סורג ובריוח מושתת על מידה של אמון שיש ליתן בנאשם כי יעמוד בתנאים המגבילים שנקבעו בעניינו. אמון זה הוא העומד ביסוד העדפת חירות הנאשם באיזון הכולל (בש"פ 1375/18 גבאי נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (28.2.2018); בש"פ 9825/16 אבו סבילה נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (2.1.2017); בש"פ 5673/12 אטינגר נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (6.8.2012)). בנסיבות המקרה דנן, משעה שאמון כגון דא ניתן במשיב פעם אחר פעם, והלה ניצל אותו לרעה ובאופן חמור, דומה כי באיזון הכולל הכף נוטה אל עבר העדפת האינטרס בשמירה על שלום הציבור וביטחונו ובניהולם התקין של הליכי משפט, על פני חירותו של הנאשם.

14. אשר על כן, הבקשה מתקבלת. הנני מורה על הארכת מעצרו של המשיב החל מיום 8.4.2018, ב-90 ימים או עד למתן פסק דין בת"פ 47460-07-16 בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, לפי המוקדם.

ניתנה היום, י"ז בניסן התשע"ח (2.4.2018).

ש ו פ ט

